

Sata uraa ammatillisesta! -hanke

Uraseurantakysely ja haastattelut

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

WINNOVA
LÄNSIRANNIKON KOULUTUS OY

 SATAEDU

 **Kankaanpään
OPISTO**

Sisällysluettelo

Johdanto	1
Toteutus	2
Uraseurantakysely	2
Haastattelut	5
Tulokset	7
Ammatillinen koulutus	7
Alan ja oppilaitoksen valinta.....	7
Ammatillisen koulutuksen järjestäminen (kyselyaineisto)	7
Ammatillisen koulutuksen järjestäminen (haastatteluaineisto)	9
Työpaikalla järjestettävä koulutus.....	11
Työelämäyhteistyö	12
Osaavan työvoiman saatavuus ja osaaminen	13
Valmistumisen jälkeen	19
Työnhaku ja työllistyminen.....	19
Yrittäjyys ja lisäkoulutuspolut.....	22
Johtopäätökset	25
Liite 1. Uraseurantakysely	27
Liite 2. Haastattelurungot	34

Johdanto

Suomessa ei toistaiseksi kerätä uraseurantatietoa ammatillisesta koulutuksesta valmistuneista kansallisella tasolla. Ammatillisen koulutuksen uraseurannan kehittämiseen kuitenkin kannustavat esimerkiksi eurooppalaiset koulutuspoliittiset linjaukset ja asiakirjat. Euroopan komission¹ (2021) organisoiman asiantuntijaryhmän mukaan uraseuranta voi osaltaan tukea laadukasta, inklusiivista, relevanttia ja tehokasta koulutusta sekä edistää yhtäläisiä mahdollisuuksia ja pääsyä työmarkkinoille. Euroopan unionin neuvoston suositus tutkinnon suorittaneiden seurannasta² (2017/C 423/01) toteaa, että uraseurantaa kehittämällä voidaan esimerkiksi:

- tukea opetussuunnitelmien laatimista ja päivittämistä relevanttien taitojen hankkimisen ja työllisyyden parantamiseksi
- tehostaa uraohjausta opintojen aloittamista harkitseville, nykyisille opiskelijoille sekä tutkinnon suorittaneille
- parantaa ammattitaitoisen työvoiman ja työpaikkojen kohtaantoa kilpailukyvyyn ja innovaatioiden tukemiseksi paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla sekä
- ennakoida muuttuvia työllisyys- ja koulutustarpeita.

WinNovan, Sataedun ja Kankaanpään opiston Sata uraa ammatillisesta! -hankkeen yhtenä osa-alueena on ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden uraseurannan suunnittelu ja toteutus. Uraseurannan avulla hankkeessa kerätään tietoa siitä, miten valmistuneet ovat sijoittuneet työelämään ja millaisiksi he kokevat ammatillisen koulutuksen tuottamat valmiudet työelämässä. Uraseurannan tavoitteena on muun muassa ammatillisen koulutuksen työelämävastaavuuden edistäminen sekä ammatillisen koulutuksen koulutussisältöjen ja oppimisympäristöjen kehittäminen.

Hämeen ammattikorkeakoulun HAMK Edu -tutkimusyksikkö on toiminut uraseurannan toteutuksessa kehittämis- ja tutkimuskumppanina. HAMK Edun tutkijat ovat osallistuneet uraseurantakyselyn kehittämiseen ja toteutukseen sekä täydentäneet uraseurantatietoa valmistuneiden ja työnantajien haastatteluilla. Tässä raportissa kuvataan lyhyesti uraseurannan toteutusta sekä tuodaan esiin joitakin keskeisiä tuloksia vuonna 2021 toteutetusta ensimmäisestä kyselystä sekä valmistuneiden ja työnantajien haastatteluista. Raportti täydentää uraseurantakyselyn Power BI -raporttia (bit.ly/uraseurantatulokset). Sata uraa ammatillisesta! -hanketta rahoittaa Keski-Suomen Ely-keskus (ESR).

---

¹ European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2021). Towards a European graduate tracking mechanism: Recommendations of the expert group. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/970793>

² Euroopan unionin neuvosto. (2017). Neuvoston suositus tutkinnon suorittaneiden seurannasta (2017/C 423/01). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H1209\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H1209(01)&from=EN)

Toteutus

Tässä osiossa kuvataan lyhyesti uraseurantakyselyn ja haastattelujen toteutusta vuonna 2021. Tutkimuksen toteutuksessa on noudatettu Tutkimuseettisen neuvottelukunnan³ tutkimuseettisiä ohjeistuksia ja eettisiä periaatteita, jotka korostavat tutkittavien itsemääräämisoikeutta ja osallistumisen vapaaehtoisuutta sekä tutkimuksen toteutusta siten, että tutkimuksesta ei aiheudu tutkittavina oleville ihmisille tai yhteisöille vahinkoa tai haittaa.

Tutkimusta toteutettaessa oppilaitoksilta kysyttiin tutkimuslupa. Kyselyyn sisällytettiin tutkittavia varten erillinen suostumuslauseke kyselyn alkuun sekä linkki tietosuojailmoitukseen. Kyselyn lopuksi jokaisen vastaajan oli mahdollista ilmoittaa vapaaehtoisesti omat yhteystietonsa lahjakorttien (5 kpl) arvontaan, haastatteluun osallistumiseen tai molempia käyttötarkoituksia varten. Haastatteluun vapaaehtoisesti ilmoittautuneille lähetettiin vielä erillinen kutsu haastatteluun sekä kutsuun vastattaessa tutkittavan tiedote ja tietosuojailmoitus.

Uraseurantakysely

Uraseurantakyselyn runko on raportin liitteenä (ks. liite 1). Uraseurantakyselyn kehittämisessä hyödynnettiin ammattikorkeakoulujen uraseurantakyselyä⁴, On Track-projektin⁵ (Erasmus+, 2018-1-SK01-KA202-046331) uraseurantakyselyä sekä Euroopan komission⁶ (2021) asiantuntijaryhmän suosituksia keskeisistä uraseurannassa kerättävistä tiedoista. Hankkeen ohjausryhmällä oli mahdollisuus kommentoida sekä täydentää kyselyluonnosta.

Kyselyn valmistelu- ja pilotointivaiheessa keskusteltiin myös kyselyssä käytettävistä käsitteistä (esim. työssäoppiminen) ja käsitteiden valintaa ohjasi ymmärrettävyys. Uraseurantakyselyä tarkasteltiin ja pilotoitiin ennen julkaisua myös kolmen opiskelijaryhmän kanssa. Pilotoinnin tavoitteena oli varmistaa, että kysymykset ovat opiskelijoiden mielestä selkeitä ja ymmärrettäviä, ja että lomake on teknisesti toimiva.

---

³ Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2019). Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf

⁴ AMKista uralle! Ammattikorkeakoulujen uraseuranta. (2022). <https://amk-uraseuranta.turkuamk.fi/>

⁵ OnTrack -projekti. (2018). <http://ontrack-project.eu/en/>

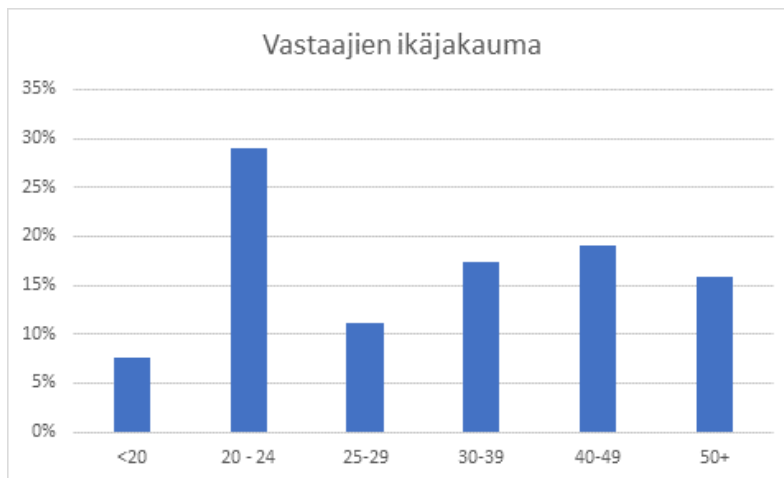
⁶ European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2021). Towards a European graduate tracking mechanism: Recommendations of the expert group. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/970793>

Kysely toteutettiin Hämeen ammattikorkeakoulun käyttämässä Webropol-järjestelmässä. Järjestelmässä kyselyyn oli mahdollista asettaa sääntöjä, joiden avulla vastaamisesta pyrittiin tekemään mahdollisimman sujuvaa. Kyselyssä ei ollut pakollisia vastauskenttiä ja esimerkiksi ”Työtön työnhakija” -tilanteen valinta sulki pois tarkemmin työtilannetta ja työnantajaa kartoittavat kysymykset. Ensimmäisellä kyselykierroksella vaihtoehtoihin sisällytettiin myös ”Muu, mikä?” -kohtia kyselyn jatkokehittämisen tueksi.

Jokainen oppilaitos lähetti vuonna 2020 ammatillisen perustutkinnon suorittaneille opiskelijoilleen sähköisen linkin kyselyyn. Kankaanpään opiston osalta perusjoukkoon kuului myös yksi ammattitutkinto. Uraseurantakyselyyn vastasi yhteensä 312 valmistunutta opiskelijaa (Kankaanpään opisto n=19, 6,1 % vastaajista; Sataedu n=156, 50,3 % vastaajista; ja WinNova n=135, 43,6 % vastaajista; 2 vastaajaa ei ilmoittanut oppilaitosta). Kyselyn vastausprosentti jäi ensimmäisellä kyselykierroksella matalaksi (16,3 %). Vastausprosentti oli kuitenkin odotetun suuntainen, sillä myös kansallisesti toteutetuissa AMK-uraseurantakyselyissä alimmat ammattikorkeakoulukohtaiset vastausprosentit ovat noin 20 prosenttia (kansallisesti vastausprosentti on yli 30 %). Lisäksi AMK-kyselyiden perusteella tiedetään, että nuorempien valmistuneiden vastausaktiivisuus on vähäisempää, minkä lisäksi vastausaktiivisuuteen liittyy alakohtaisia eroja, jotka voivat liittyä myös sukupuoli- ja työllistymiseroihin (vastausaktiivisuus on korkeinta yhteiskunnallisilla aloilla sekä terveys- ja hyvinvointialoilla).

Ensimmäisen uraseurantakyselyn vastaajat:

- **Koulutusalat:** suurimpina aloina sosiaali- ja terveysala (34,2 %), rakennusala (6,8 %), liiketoiminta ja yrittäjyys (6,1 %), logistiikka ja kuljetus (6,1 %), kasvatusta ja ohjausala (5,5 %) sekä puhtaus- ja kiinteistöpalvelut (4,8 %)
- **Aiemmat tutkinnot:** ei muita tutkintoja ennen vuonna 2020 suoritettua tutkintoa (35 %), aiempina tutkintoina nousivat esiin erityisesti ylioppilastutkinto (18,4 %) sekä aiempi ammatillinen tutkinto (50,5 %)
- **Sukupuoli:** nainen (60 %), mies (36 %), muu tai en halua vastata (n=11)
- **Kansalaisuus:** Suomi (95 %), muissa eniten mainittu Filippiinien kansalaisuus
- **Ikä:** Vastaajien ikäjakauma näkyy kuviossa 1, suurin osa vastaajista oli 20–24-vuotiaita, noin puolet vastaajista oli alle 30-vuotiaita ja puolet sitä vanhempia.

Kuvio 1. Ensimmäisen uraseurantakyselyn vastaajien ikäjakauma

Ensimmäisen uraseurantakyselyn aikana kiinnitettiin huomiota myös palautteen keräämiseen kyselystä. Kyselyn avoimeen kenttään jätettiin yhteensä 30 kommenttia, joiden perusteella kyselyä pidettiin pääosin toimivana (n=17, esim. sopivan pituinen, helppo vastata, ok, pätevä, monipuolinen). Lisäksi kommentteissa esitettiin kiitoksia oppilaitokselle/opettajille (n=3), kehittämistoiveita koulutukseen (n=3, enemmän tukea työnhakuun, pidempi työharjoittelu sekä mahdollisuus myös toisen perustutkinnon suorittamiseen), selityksiä tai lisätietoja vastauksiin/yhteydenottoon (n=4), kommentoitiin kyselyn annettuja vastausvaihtoehtoja (n=1) sekä todettiin kyselyn olevan enemmän suunnattu nuorille (n=1), yksi kommentti jäi epäselväksi. Kommenttien perusteella kyselyssä ei ollut suuria kehittämistarpeita, mutta kyselyä päivitetään toiselle toteutuskerralle erityisesti muokkaamalla avoimien kenttien vastauksia monivalintavaihtoehtoiksi.

Haastattelut

Uraseurannan osana toteutettujen haastatteluiden tavoitteena oli uraseurantakyselytiedon täydentäminen. Valmistuneiden sekä työnantajien haastattelujen haastattelurungot ovat raportin liitteenä (ks. liite 2). Valmistuneiden haastatteluissa kartoitettiin erityisesti kokemuksia opinnoista, työnhausta ja työllistymisestä sekä osaamisesta, työnantajien haastatteluissa teemoina korostuivat työelämäyhteistyö ja osaavan työvoiman saatavuus.

Valmistuneiden osallistuminen haastatteluun oli täysin vapaaehtoista ja haastattelukutsu lähetettiin vain uraseurantakyselyyn yhteystietonsa tätä tarkoitusta varten jättäneille. Haastatteluun kutsuttiin ensin valmistuneita eri oppilaitoksista sekä eri aloilta. Kun eri alojen ja oppilaitosten valmistuneita oli jo tavoitettu, lähetettiin kaikille yhteystietonsa haastatteluun varten jättäneillä vielä kutsu haastatteluun. Lopulta haastatteluihin osallistui 11 valmistunutta opiskelijaa (Kankaanpään opisto n=2, Sataedu n=4 ja WinNova n=5).

- **Kankaanpään opisto:** valmistuneet kasvatus- ja ohjausalalta (lastenhoitaja, osaamisalana varhaiskasvatus ja perhetoiminta sekä koulunkäynninohjaaja, koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaus -ammattitutkinto)
- **Sataedu:** valmistuneiden tutkinnot liiketoiminta-alalta (merkonomi), autoalalta (ajoneuvoasentaja) sekä sosiaali- ja terveysalalta (lähihoitaja, osaamisaloina ikääntyvien hoito ja kuntoutuminen sekä vammaistyö)
- **WinNova:** valmistuneiden tutkinnot merenkulkualalta, rakennusalalta (maarakennuskoneenkuljetuksen osaamisala), turvallisuusalalta sekä sosiaali- ja terveysalalta (lähihoitaja, lasten ja nuorten kasvatuksen ja hoidon osaamisala)
- **Ikä:** haastatellut edustivat ammatillisen koulutuksen laajaa opiskelija- ja kohderyhmää, keskimäärin haastatellut olivat 29-vuotiaita (haastateltujen ikä vaihteli välillä 20–58 vuotta)
- **Työkokemus:** haastateltujen työkokemuksen määrä vaihteli välillä 0,5–40 vuotta: kahdella haastateltavalla oli alle kaksi vuotta työkokemusta, mutta mukana oli myös aikuisia ammatinvaihtajia sekä erityisesti sosiaali- ja terveysalalla jo alalla työskennelleitä tutkinnon suorittajia.
- **Koulutusmuoto:** kolme valmistunutta kertoi opiskelleensa oppisopimuksella, yksi suorittaneensa kaksoistutkinnon.
- **Työtilanne:** haastatteluhetkellä valmistuneet olivat pääasiassa töissä tutkintoa vastaavissa tehtävissä, yksi oli työttömänä sekä yksi vaihtanut eri alan tehtäviin ainakin toistaiseksi.

Haastattelun päätteeksi valmistuneilta kysyttiin vapaaehtoista suositusta työnantajasta, jota kannattaisi haastatella ammatilliseen koulutukseen liittyen. Kaikki haastatellut valmistuneet eivät nimenneet haastatteluun työpaikkaa tai henkilöä. Näissä tapauksissa tutkija kontaktoi suoraan verkkosivuilta löydettyjen tietojen avulla haastatteluun työnantajia niiltä aloilta, joilta valmistuneita oli haastateltu.

Työnantajien haastatteluihin osallistui yhteensä 11 työnantajien edustajaa. Haastatellut työnantajat edustivat kaupan alaa, merenkulkualaa, maarakennusalaa, turvallisuusalaa, autoalaa, sosiaali- ja terveysalaa sekä opetus- ja koulutusala. Valmistuneiden ja työnantajien haastattelujen muodostama aineisto on kuvattu taulukossa 1.

Taulukko 1. Haastattelujen määrät aloittain ja ryhmittäin (valmistuneet ja työnantajat)

Alat	Valmistuneet	Työnantajat	Haastattelut yhteensä
Kaupan ala	1	1 henkilöstöyritys	2
Merenkulkuala	1	2 varustamo + 1 yhdistys	4
Maarakennusala	2	1 maarakennusyritys	3
Turvallisuusala	1	1 turvapalveluyritys	2
Autoala	1	1 huolto- ja korjaamo yritys	2
Sosiaali- ja terveysala	3	3 julkinen terveydenhuolto ja yksityiset hoivapalvelut	6
Kasvatus- ja ohjausala	2	1 koulu	3
	11	11	22

Tulokset

Tässä raportin tulososiossa nostetaan esiin keskeisiä tuloksia kyselyn sekä valmistuneiden ja työnantajien haastattelujen pohjalta. Kyselyn osalta raportissa keskitytään niihin seikkoihin, joita ei ole raportoitu Power BI -raportissa (bit.ly/uraseurantatulokset).

Ammatillinen koulutus

Alan ja oppilaitoksen valinta

Haastatteluissa kartoitettiin, mitkä asiat vaikuttivat ammatilliseen koulutukseen ja tietylle alalle sekä oppilaitokseen hakeutumiseen. Alan valinnassa koettiin olevan merkitystä ennen kaikkea omalla kiinnostuksella, perhetaustalla ja mahdollisuudella nähdä ammatin todellisuutta jo ennen koulutukseen hakeutumista sekä hyvillä työllistymismahdollisuuksilla. Ammatillisessa koulutuksessa kiinnosti myös mahdollisuus oppia tekemällä ja käytännön tehtävien kautta. Osa haastatelluista oli alanvaihtajia, joiden kiinnostus uudelle alalle oli herännyt uusien, mielenkiintoiseksi koettujen työtehtävien myötä, toisaalta koulutukseen oli hakeuduttu myös konkurssien seurauksena, tutkinnon puuttumisen vuoksi, työttömyyden pitkittyessä sekä työ- ja toimintakyvyn muuttuessa. Yksittäiset haastateltavat kuvasivat koulutukseen hakeutumista myös sattuman kautta.

Oppilaitoksen valinnassa painotettiin omia, aiempia positiivisia kokemuksia valitusta oppilaitoksesta, muiden kokemuksia oppilaitoksesta (esim. vanhemmat, sisarukset, ystävät) sekä oppilaitoksen läheistä sijaintia. Osa kertoi myös tutustuneensa muiden oppilaitosten tarjontaan, jolloin ratkaisevaksi nousi läheinen sijainti sekä koulutuksen kieli (suomenkielinen vs. ruotsinkielinen koulutus).

Ammatillisen koulutuksen järjestäminen (kyselyaineisto)

Kyselyssä valmistuneet arvioivat todennäköisyyttään suositella valitsemaansa oppilaitoksen tarjoamaa alan koulutusta (asteikolla 0–10; **ka 7,6**), minkä lisäksi avoimessa kentässä pyydettiin lisätietoja omista kokemuksista. Valmistuneiden positiivisissa ja negatiivisissa kokemuksissa esiin tulleet teemat löytyvät kootusti taulukosta 2.

Aineiston keskeiset teemat liittyivät oppilaitoksen ilmapiiriin, opettajiin ja opetukseen, koulutuksen henkilökohtaistamiseen, järjestämiseen ja sisältöihin sekä työpaikalla järjestettävään koulutukseen. Näiden lisäksi valmistuneet toivat esiin alan valinnan ja oman jatko suunnitelmansa roolin arvioidessaan tyytyväisyyttä koulutukseen.

Valmistuneiden positiivisissa kokemuksissa korostuivat erityisesti hyvät opettajat ja opetus, koulutuksen henkilökohtaistaminen ja joustavuus, koulutuksen mielenkiintoisuus ja monipuolisuus sekä koulutuksen tarjoamat hyvät valmiudet työelämään sekä jatko-opintoihin.

Valmistuneiden negatiivisissa kokemuksissa puolestaan näkyivät opettajien pätevyyden kyseenalaistaminen sekä opetuksen vähyys, korona ja etäopetukseen siirtyminen sekä mahdollisesti myös koronan ja etäopetuksen myötä korostunut opiskelijan vastuu opinnoista sekä opintojen hidaskäynninen ja valmistumisen pitkittyminen. Opinnoissa koettiin negatiivisena myös muutokset ja epävarmuus.

Taulukko 2. Opiskelijoiden kokemuksia ammatillisesta koulutuksesta (kyselyn avoimet vastaukset)

Teema	Positiivinen kokemus	Negatiivinen kokemus
Oppilaitos ja ilmapiiri <ul style="list-style-type: none"> positiivinen n=5 negatiivinen n=8 	Hyvä ilmapiiri, hyvä ryhmähenki opiskelijoiden kesken, mahdollisuus verkostoitua, hyvät tilat	Opiskelijoiden epätasa-arvoinen kohtelu, koulukiusaaminen, liian kovat paineet ja kuri
Opettajat ja opetus <ul style="list-style-type: none"> positiivinen n=22 negatiivinen n=18 	Ammattitaitoiset, mukavat, kannustavat opettajat ja hyvä opetus	Opettajien pätevyyden ja työkokemuksen puute, kiire, vierailevien luennoitsijoiden osaamisen ajantasaisuus, opetuksen vähyys, opetuksen helppous ja fokus epäolennaisissa asioissa, vastuu liiaksi opiskelijalla
Korona ja etäopetus <ul style="list-style-type: none"> negatiivinen n=4 	-	Itsenäinen työskentely, puuttuvat opintoretket, taitojen oppimisen haasteet, työtilojen rajoitettu käyttö
Henkilökohtaistaminen, joustavat opintopolut <ul style="list-style-type: none"> positiivinen n=10 negatiivinen n=8 	Henkilökohtaistaminen ja joustavuus (räätälöity ja sopiva opintopolku huomioiminen yksilönä, vahvuuksien ja osaamisen tunnistaminen, henkilökohtaisten asioiden huomiointi), erityinen tuki kunnossa	Tasapäistävät opetusmenetelmät, opintojen hidaskäynninen ja valmistumisen pitkittyminen, opintojen liian nopea eteneminen, opintojen edetessä vähenevä tuki

Teema	Positiivinen kokemus	Negatiivinen kokemus
Koulutus ja tutkinnot <ul style="list-style-type: none"> positiivinen n=8 negatiivinen n=6 	Mielenkiintoinen, monipuolinen koulutus, eri alojen yhdistäminen opinnoissa	Muuttuvat ohjeistukset, tutkinnot, epäselvyys, yhteiset tutkinnon osat tarpeettomia
Työpaikalla järjestettävä koulutus <ul style="list-style-type: none"> positiivinen n=2 negatiivinen n=2 	Työssäoppimisen tärkeys (kv-opiskelijalle näköalapaikka Suomen työelämään), työllistyminen työssäoppimispaikkaan	Työssäoppiminen ei vastannut tutkinnon perusteiden sisältöä, paine ja epävarmuus omasta osaamisesta
Alan valinta <ul style="list-style-type: none"> positiivinen n=11 negatiivinen n=5 	Työllistävä ala, hyvät työllisyysnäkyvät, alan palkkaus, motivaatio ja kiinnostus alalle keskeistä	Koulutus ja työssäoppiminen eivät työllistäneet, ala ei työllistä, fyysisesti raskas ala tai vaativa ala
Jatkosuunnitelmat <ul style="list-style-type: none"> positiivinen n=11 negatiivinen n=2 	Hyvät perusvalmiudet työelämään, hyvä tiedotus, mahdollisuudet ja valmiudet jatko-opintoihin	Puutteellinen ohjaus jatko-opintoihin

Ammatillisen koulutuksen järjestäminen (haastatteluaineisto)

”Yleinen ilmapiiri opiskelijoiden joukossa oli hyvä ja motivoitunut.” (V03)

Haastatteluissa tuotiin esiin hyvin samankaltaisia asioita kuin kyselyn avoimissa vastauksissa. Oppilaitosten hyvää ilmapiiriä kiiteltiin, samoin tilat ja välineet (esim. sotealalla siirto- ja apuvälineet, autoalalla halli, merenkulkualalla asuntola) mainittiin toimivina seikkoina.

Valmistuneet kokivat opettajien olevan työhönsä sitoutuneita ja ammatillinen koulutus koettiin joustavaksi. Haastatteluissa kerrottiin, kuinka opettajat osasivat huomioida taustan ja osaamisen sekä tukivat erityisesti niitä, jotka tarvitsivat tukea. Yksilölliset opintopolut näkyivät esimerkiksi mahdollisuudessa suorittaa näyttöjä sujuvasti oman aikataulun mukaan. Joidenkin kohdalla aiempi koulutus mahdollisti myös yhteisten tutkinnon osien tunnustamisen. Kaksi haastatelluista koki, että opetus painottuu nuorten koulutukseen ja aikuisten kouluttamiseen pitäisi kiinnittää yhä enemmän huomiota (esim. aiemman osaamisen tunnustaminen, käytännön osaamisen arvostaminen).

Haastatellut kokivat koulutuksen tarjoavan hyvin erityisesti teoriapohjaa, niksejä sekä mahdollisuuksia tutustua erilaisiin työtapoihin. Koulutuksessa positiivista oli myös mahdollisuus suorittaa kattavasti tarvittavat kurssit ja sertifikaatit (esim. merenkulkualalla radioviestinnän kelpoisuustodistus). Koulutuksen järjestämisen käytäntöjen näkökulmasta oppisopimuskoulutuksessa koettiin toimivaksi se, että selkeästi yksi päivä viikossa koulutusta järjestettiin oppilaitoksessa. Myös kaksoistutkinnon suorittanut haastateltava koki, että lukion ja ammatillisen koulutuksen yhdistämisessä parhaiten toimi malli, jossa lukio-opinnot keskitettiin yhteen päivään viikossa. Alle on koottu valmistuneiden haastatteluista hyviksi koettuja käytäntöjä sekä kehittämissuhteita.

Opintoja ja oppimista edistäviä hyviä käytäntöjä

- Lähtökohtana oikean tutkintotason valinta ja tuki sopivien tutkinnon osien valintaan
- Selkeä kuva opintokokonaisuudesta ja tavoitteista
- Porehdutus tietojärjestelmiin ja ohjelmiin
- Selkeät ohjeistukset ja ajantasainen tieto opinnoista helposti löydettävissä
- Muutosten minimoiminen ja sovituista päivämääristä ja aikatauluista kiinni pitäminen
- Opettajien selkeät vastuut
- Opettajien vastaanottoaika yhteyden ottamisen helpottajana
- Oma nimetty ohjaaja oppilaitoksessa

”Kun tosi paljon sitä, että vastuu on opiskelijalla opiskelusta – ja se on tosi hyvä asia kyllä – mutta itseni aikana silloin kun olin opiskelemassa niin oli hankala kantaa vastuuta kun asiat muuttui tosi moneen kertaan ja oli paljon epäselvyyksiä.” (V06)

Työpaikalla järjestettävä koulutus

Myös haastatteluun osallistuneet valmistuneet korostivat työpaikalla järjestettävän koulutuksen merkitystä. Osalle työssäoppimispaikka (nyk. koulutussopimuspaikka) oli järjestetty, kun taas osa kertoi itse hakeneensa paikkaa sekä tarvittaessa myös vaihtaneensa sitä. Paikkaa oli vaihdettu erityisesti siksi, että työpaikka ei tarjonnut mielekkäitä, oppimista edistäviä tehtäviä (esim. liikaa opiskelijoita samanaikaisesti) tai tehtävät eivät vastanneet tutkinnon tavoitteita. Pääosin työssäoppimisen koettiin onnistuneen hyvin, mutta esimerkiksi autoalalta valmistunut koki, että joissakin työyhteisöissä hänen osaamistaan ja alalle soveltuvuuttaan oli osin kyseenalaistettu sukupuolen vuoksi. Valmistuneet korostivatkin työssäoppimispaikan huolellista valintaa. Alle on koottu valmistuneiden odotuksia, toiveita ja vinkkejä onnistuneeseen työelämässä oppimiseen.

Odotukset työpaikalla järjestettävälle koulutukselle

- Hyvä pohja ja perusosaaminen valmiina ennen työelämässä oppimista
- Opiskelija on työyhteisön jäsen ilman ennakkoluuloja tai syrjivää käytöstä
- Työpaikalla on mahdollisuus oppia sekä tehdä merkityksellisiä tehtäviä, jotka vastaavat tutkinnon tavoitteita
- Ilman aiempaa työkokemusta työpaikalla saattaa olla aluksi mahdollisuus osallistua vain helpoksi koettuihin tehtäviin, mutta myös näissä tehtävissä voi usein oppia kokeneempia työntekijöitä seuraamalla tai yhdessä työskentelemällä
- Työyhteisöissä myös muut kuin nimetty työpaikkaohjaaja ohjaavat
- Oppilaitos tukee työpaikkaohjaajan työtä, ottaa myös vastuuta ohjauksesta sekä pyrkii vähentämään työpaikalta ja ohjaajalta vaadittavaa paperityötä

”Sitten harjoittelut mulla meni tosi hyvin. Meille haettiin valmiiksi harjottelupaikat ja niitä sai itse toivoa, että mihin haluaisi. [...] Mä sain tosi hyviä harjottelupaikkoja ja monipuolisia, missä mä opin oikeesti ne asiat. Mut ehkä käytännön työtä täytyisi enemmän koulussa harjoittaa, että olisi valmiimpi työharjoitteluihin lähtemään.” (V03)

”Se ensimmäinen harjottelu oli oikeestaan ainut mikä oli vähän sellanen, mistä ois voinu saada enemmän irti mutta ei se silti ollu semmone missä mä en olis viihtynyt. Mä vaan luulen et siinä ois ollu potentiaalia enemmän, mutta muuten kaikki harjottelut oli ihan ok omalta osalta.” (V02)

Työelämäyhteistyö

Työnantajat näkivät työpaikalla järjestettävän koulutuksen keskeisimmäksi yhteistyön muodoksi oppilaitosten kanssa. Merenkulkualalla varustamot eivät kuitenkaan toimineet suoraan yhteistyössä oppilaitosten kanssa, sillä alalla työpaikalla järjestettävä koulutus organisoitiin HarjoitteluMyllyn kautta. HarjoitteluMyllyn koettiin säästävän resursseja sekä toimivan hyvin organisoidusti ja tasa-arvoisesti. Yhtenä toiveena kuitenkin nousi esiin se, että varustamot kuulisivat myös suoraan oppilaitoksilta palautetta ja opiskelijoiden kokemuksia harjoitteluista.

Työelämäyhteistyö toteutui myös vierailuluentojen, yritysesittelyjen, rekrymessujen ja työpaikkailmoitusten jakamisen kautta. Perusasteen ja ammatillisen toisen asteen koulutuksen yhteistyö toteutui myös esimerkiksi oppilaiden vierailujen kautta. Yleisesti työnantajat toivoivat yhä tiiviimpää yhteistyötä oppilaitosten kanssa. Työnantajat myös odottivat oppilaitosten olevan aktiivisia yhteistyön rakentamisessa. Alle on koottu työnantajien toiveita työelämäyhteistyöhön.

Työelämäyhteistyön edistäminen työnantajien näkökulmasta

- Oppilaitoksissa on selkeät työpaikoille suunnatut palvelut ja nettisivut sekä työelämäyhteistyön edistämiseen ja kehittämiseen nimetty yhteyshenkilö
- Oppilaitokset tarjoavat työpaikoille mahdollisuuksia näkyä oppilaitoksissa sekä jalkautua oppilaitokseen, yhteisenä tavoitteena esim. työmahdollisuuksien näkyminen ja ammattialojen vetovoiman lisääminen
- Oppilaitokset kontaktoivat aktiivisesti työpaikkoja ja toimivat entistä tiiviimmässä yhteistyössä työpaikkojen kanssa, tavoitteena säännöllinen vuoropuhelu ja esim. sopivien koulutusratkaisujen tarjoaminen
- Työpaikalla järjestettävä koulutus perustuu opettajien ja työpaikkojen tiiviiseen yhteistyöhön: keskustelu tutkinnon tavoitteista ja sisällöistä tukee työpaikkaohjausta, opettajan tiivis seuranta koulutus- tai oppisopimuksen aikana tukee oppimista ja lopuksi on tärkeää arvioida näyttöjä kriittisesti yhdessä työelämän kanssa
- Oppilaitokset välittävät työpaikoille tietoa opiskelijoiden kokemuksista ja työpaikoilla järjestettävän koulutuksen toteutumisesta

---

”Me pidetään siis säännöllisesti palavereita heidän [oppilaitos, jonka kanssa kumppanuussopimus] kanssaan ja toivon, että ottavat meidän ajatuksia sinne kouluun ja koulutuksiin mukaan. [...] Nyt tietysti korona-aikaan on ollut raskasta ja hankalaa myöskin tuolla koulumaailmassa, että paljon etänä tehty juttuja, ni se kyllä näkyy. Ei oo päässy käytännössä harjoittelemaan, tekemään asioita, se nyt näkyy tässä kohtaa. Mutta se, että me päästään ja meillä on koko ajan kontakti sinne kouluun ja kouluttajiin ja opettajiin, ni on se tietysti arvokas asia ja tärkeä juttu.” (T05)

Osaavan työvoiman saatavuus ja osaaminen

Kaikki haastatellut työnantajat raportoivat jossain määrin rekrytointivaikeuksista. Erityisesti henkilöstöyrityksessä nykyhetkeä kuvattiin ”työpaikanvaihtoviikkoina”. Työnantajat kokivat, että työelämä on kokonaisuudessaan muuttunut siten, että työntekijät eivät ole enää niin sitoutuneita työnantajiinsa kuin aiemmin. Myös tästä syystä työnantajat pitivät työpaikalla järjestettävää koulutusta tärkeänä rekrytointikanavana sekä mahdollisuutena rakentaa työnantajamielikuvaa (erit. sosiaali- ja terveysalalla). Alakohtaisesti tarkasteltuna sosiaali- ja terveysalalla haasteena näyttäytyi työvoiman tarpeen vaihteleva tilanne sekä myös työvoiman vaihtuvuus. Maarakennusalalla, autoalalla ja turvallisuusalalla koettiin myös rekrytointivaikeuksia. Merenkulkualalla tarvetta nähtiin erityisesti sijaisille, mutta myös vakinaisiin toimiin oli vaikea löytää esimerkiksi sähkömiehiä, sähkömestareita, matruuseja, korjausmiehiä, konemestareita ja puosuja. Merenkulkualalla haasteena nähtiin myös koulutuksen keskeyttäminen sekä erityisesti sähköalan osaajien hakeutuminen maatoihin. Kasvatus- ja ohjausalalla koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien rekrytoinnit oli keskitetty sivistystoimelle.

Työnantajat kokivat, että ammatillisen koulutuksen tulee antaa hyvät perusvalmiudet ja -osaaminen työelämään sekä alalle. Rekrytointivaiheessa työnantajat kokivat olennaiseksi sen, että valmistuneella työntekijällä on perusosaamisen lisäksi hyvä asenne sekä kiinnostusta alalle. Työnantajat painottivat myös omaa rooliaan perehdyttämisessä ja jatkuvan oppimisen merkitystä työuran aikana.

”Elikkä ammatillinen hoitaa perushomman ja [yritys] hoitaa sen mitä me tarvitaan. Kyllä sen selkeesti huomaa, että se on paras vaihtoehto mekaanikolle. Ja yhtiölle tietysti sitä kautta, että saadaan sellasia tuottavia kavereita ja oikealla tavalla asiaan tarttuvia ihmisiä.” (T08)

”Kyllä se [kumppanuussopimus] on sillä tavalla muuttanut [rekrytointia], että meillä on enemmän nyt tän aikana niistä nimenomaan työssäoppijoista saatu suoraan työntekijöitä.” (T05)

”Mut nyt tää on yks väylä tää opiskelijoiden palkkaaminen, ja tullut ehkä siihen tulokseenkin, että kun sopiva, innokas nuori työntekijä löytyy, niin se korvaa semmosen kyllä 15 vuotta kokemusta. [...] niin tota sillä innokkuudella kuitenkin päästään vähintään samaan tulokseen.” (T03)

Taulukkoon 3 on koottu työnantajien sekä valmistuneiden näkemyksiä siitä, millaista osaamista eri alojen tehtävissä vaaditaan. Haastatteluissa korostettiin erityisesti tekniikan kehityksen ja siihen liittyvän osaamisen roolia työn murroksessa, sosiaalisten taitojen ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä sekä laajaa osaamista, mutta toisaalta myös tarvetta erikoistuneelle osaamiselle.

Taulukko 3. Työnantajien ja valmistuneiden näkemyksiä eri alojen korostuvasta ja keskeisestä osaamisesta sekä ammatillisesta koulutuksesta

Alat	Korostuva ja keskeinen osaaminen (tiedot, taidot, asenteet)	Osaamiseen liittyvä aineistoesimerkki (T=työnantaja, V=valmistunut)
Liiketoiminta-ala	<p>Myyntiosaaminen</p> <p>Motivaatio, elämänhallinta- ja työelämätaidot, asenne, digitaidot, asiakaspalvelutaidot, kielitaito (englanti), kyky oppia uutta</p>	<p>”Kaikki meidän asiakaspalvelutyöpaikat on suomi ja englanti. Toki sillä englannilla nyt ei tarkoteta välttämättä mitään semmosta mestaritason kielitaitoo vaan semmonen että pystyt tuottamaan asiakkaalle kokonaisia lauseita niin, että sä pystyt kommunikoimaan.” (T01)</p> <p>”Varmaan se et kuinka tärkeetä on kielellinen ja ammattisanasto ja tämmönen. Pieni kurssi, pakollinen vois olla. Englanti, ruotsi.” (V01)</p>
Merenkulkuala	<p>Turvallisuus, automatisaatio ja uusi tekniikka (esim. magneetit satamissa), laajempi osaaminen (esim. radiosähkötäjän työ siirretty muille, sähköalan osaaminen)</p> <p>Esimies- ja alaistaidot, sosiaaliset taidot, fyysinen ja psyykinen kunto, työn ja vapaiden vuorotteluun sopeutuminen, kielitaito, digitaidot</p>	<p>”Laivoilla englannin kielen osaaminen on hyvin tärkeää, että se on meillä turvallisuuskieli ja myös virallinen työkieli. Vaikka se on työkielenä ehkä ollut tähän asti enemmän vaan paperilla, mutta nyt kyllä näyttää siltä, että voi olla että siirrytään ihan käytännössäkin siihen, että työpaikalla puhutaan englantia ja silloin osaaminen pitää olla sellaisella tasolla, että siellä pärjää myös englanniksi.” (T10)</p> <p>”Kun puhutaan siitä, että tulevaisuuden laivat liikkuvat ilman miehistöä. Nuorilla tulee heti tämä kysymys, että onko tässä mitään järkeä sitten kouluttautua? Mutta kaikki varustamot tietää sen, että kun puhutaan automaation ja tekniikan kehityksestä [...] niin ei se tule tarkoittamaan sitä, että laivat liikkuu ilman miehistöä vaan sitä, että työtehtävät muuttuu.” (T11)</p>

Alat	Korostuva ja keskeinen osaaminen (tiedot, taidot, asenteet)	Osaamiseen liittyvä aineistoesimerkki (T=työnantaja, V=valmistunut)
		<p>”Korjausmiehet, jotka on hitsaus- tai tosiaan sorvaustaitoisia eli pystyy korjaamaan konetta tai sähkömiehet, niin ne on kovin kysytyjä joka paikassa tällä hetkellä.” (T02)</p> <p>”Kokonaisuudessaan koulu opetti aivan tarpeeksi ja sitten sen, käytännön puolen, oppi enimmäkseen laivalla.” (V02)</p>
Maarakennusala	<p>3D-koneohjausjärjestelmät, laajempi osaaminen (esim. hitsaus)</p> <p>Digitaidot, priorisointi- ja organisointitaidot</p>	<p>”Kyllähän meillä tää tietotekniikka on tänä päivänä jo, ja se tulee kasvamaan.” (T04)</p> <p>”Tulee varmasti tulevaisuudessa, kun tuo 3D-koneohjausjärjestelmä korvaa työmaalla tätä, miten sitä sanotaan apumiestä ja lapiomiestä [...] paljo sitä, et siihen kannattas enemmän panostaa.” (V04)</p> <p>”Sitä organisointia, että missä järjestyksessä tehdään mitäkin, se on se tämän alan ratkasevia osuuksia.” (V09)</p>
Turvallisuusala	<p>Lupa-asiat, kameravalvonta- ja hälytintjärjestelmät sekä tekniikan kehittyminen (työn muutos)</p> <p>Ohjeiden ja toimintatapojen noudattaminen, asiakaspalvelutaidot, sosiaaliset taidot ja vuorovaikutustaidot, luovuus, tekninen osaaminen, kokonaisuuksien ymmärtäminen</p>	<p>”Totta kai, me edelleen tarvitaan ihmisiä, me tarvitaan tekijöitä, me tarvitaan sitä, joka menee ihan konkreettisesti kattomaan että onko se ovi siinä lukossa vai näyttääkö se vaan että se on puoliksi auki tai puoliksi kiinni, tai jotain. Mut kyllä, tekniikalla pystytään taklaamaan monia asioita.” (T05)</p> <p>”No kameravalvontaa ja sen käyttämistä ja sitten näitä murtohälyttimiä ja kaikkia muita hälyttimiä niin mun mielestä niitä käsiteltiin aivan liian vähän.” (V05)</p>

Alat	Korostuva ja keskeinen osaaminen (tiedot, taidot, asenteet)	Osaamiseen liittyvä aineistoesimerkki (T=työnantaja, V=valmistunut)
Autoala	<p>Sähkö- ja kaasuaivot, sähkö- vikadiagnostiikka, laajempi, kokonaisvaltainen työprosessi (esim. asiakaspalvelu, laskutus), erikoisosaaminen (esim. vauriokorjaukset)</p> <p>Itsenäinen työskentely, kädentaidot, asiakaspalvelutaidot</p>	<p>”Valkokaulusporukkaa tiskiltä vähennetään, ja kyllä tulevaisuus tällä hetkellä on se, et se mekaanikko ottaa itse sen työn vastaan, ja varmasti laskuttaakin itse tai ainakin tekee sen niin valmiiksi siihen laskutusvaiheeseen.” (T08)</p> <p>”Kädentaidot ainakin siinä on semmonen yks mikä vie jo pitkälle.” (V08)</p>
Sosiaali- ja terveysala	<p>Lääkehoito, haavanhoito, lainsäädäntö (esim. lastensuojelu), turvallisuusosaaminen (esim. haastavat tilanteet, vaaratilanteet)</p> <p>Alalle soveltuvuus, asenne, oma-aloitteisuus, oman arvomaailman reflektointi, asiakaspalvelu- ja yhteistyötaidot sekä vuorovaikutustaidot (työyhteisö, asiakkaat, omaiset), digitaidot, tehokkuus, joustavuus, monikulttuurisuusosaaminen, oman hyvinvoinnin ylläpito ja elämänhallinta (tukena esim. työnohjaus)</p>	<p>”Ettei unohdeta sitä pääasiaa [asiakkaat], minkä takia täällä oikeesti ollaan, sen kaiken tekniikan ja laitteiden keskellä. Ja sit ehkä myös se, että ne opiskelijat oikeesti, se tietynlaisen arvomaailman säilyttäminen ja oikeesti ymmärretään se, et millaseen työhön ollaan valmistumassa ja mikä se on se, ehkä omakin pohja-ajatus siellä. [...] Ja varmaan tulevaisuudessa tulee ole yhä monimuotoisempaa tää työntekijäkunta. [...] Et varmaan monikulttuurisuus tulee lisääntyy täällä Satakunnassakin.” (T07)</p> <p>”Sitten nää työyhteisötaidot on yks mikä täytyy harjaannuttaa, et jotkut on tosi nuoria niin sitten tietysti opetellaan se työyhteisössä olo että ihan perustyöyhteisön sääntöjä ja sitten on näitä, jolla on paljon enemmän elämäkokemusta ja työkokemusta niin sitten taas painottuu ehkä enemmän siihen hoidolliseen osaamiseen.” (T06)</p> <p>”Jokainen päätös pitää punnita ja tietää. Että sit myöskin se lain osaaminen on yks tärkeä asia siihen</p>

Alat	Korostuva ja keskeinen osaaminen (tiedot, taidot, asenteet)	Osaamiseen liittyvä aineistoesimerkki (T=työnantaja, V=valmistunut)
		<p>koulutukseen, että sitä olisi jo etukäteen vähän käyty.” (T03)</p> <p>”Ehkä tämmösiin vaaratilanteisiin mitä voi työelämässä tulla ja kuinka niissä pitäisi toimia. Siihen ois kyllä hyvä [saada lisää tukea]. Sitä ei meillä koulussa juurikaan puhuttu.” (V06)</p>
Kasvatus- ja ohjausala	<p>Moniammatillinen yhteistyö, vuorovaikutus- ja dialogitaidot, kaikkien kunnioitus ja arvostus sekä tasa-arvoinen kohtelu, ihmisten kohtaamisen taito ja ryhmänhallintataidot, reflektointitaidot</p>	<p>”Kunnioittaa ja arvostaa kaikkia tasapuolisesti. Oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen kohtelu oli sitten kuka tahansa kyseessä.” (T09)</p> <p>”Just se, että kuinka sä kohtaat sen lapsen ja sitten se, sähän oot sille lapselle esimerkkinä, [...] sun täytyy osata vähän lukeeki sitä lasta, miten hän käyttäytyy.” (V10)</p> <p>”Tässä työssä ehkä justiin se, että on tavallaan ne omat arvot ehkä kaikkein tärkeimmät. Ja että on oma-aloitteinen.” (V11)</p>

Muilta aloilta kyselyyn vastanneet korostivat ravintola-alalla kalan ja lihan käsittelyä, rakennusalalla korjausrakentamista ja vaurioiden tutkimista, media-alalla monipuolista osaamista (leikkaus, ääni, valo, käsikirjoitus tasapuolisesti) sekä logistiikka-alalla robotiikan ja erilaisten tiedonkeruulaitteiden merkitystä.

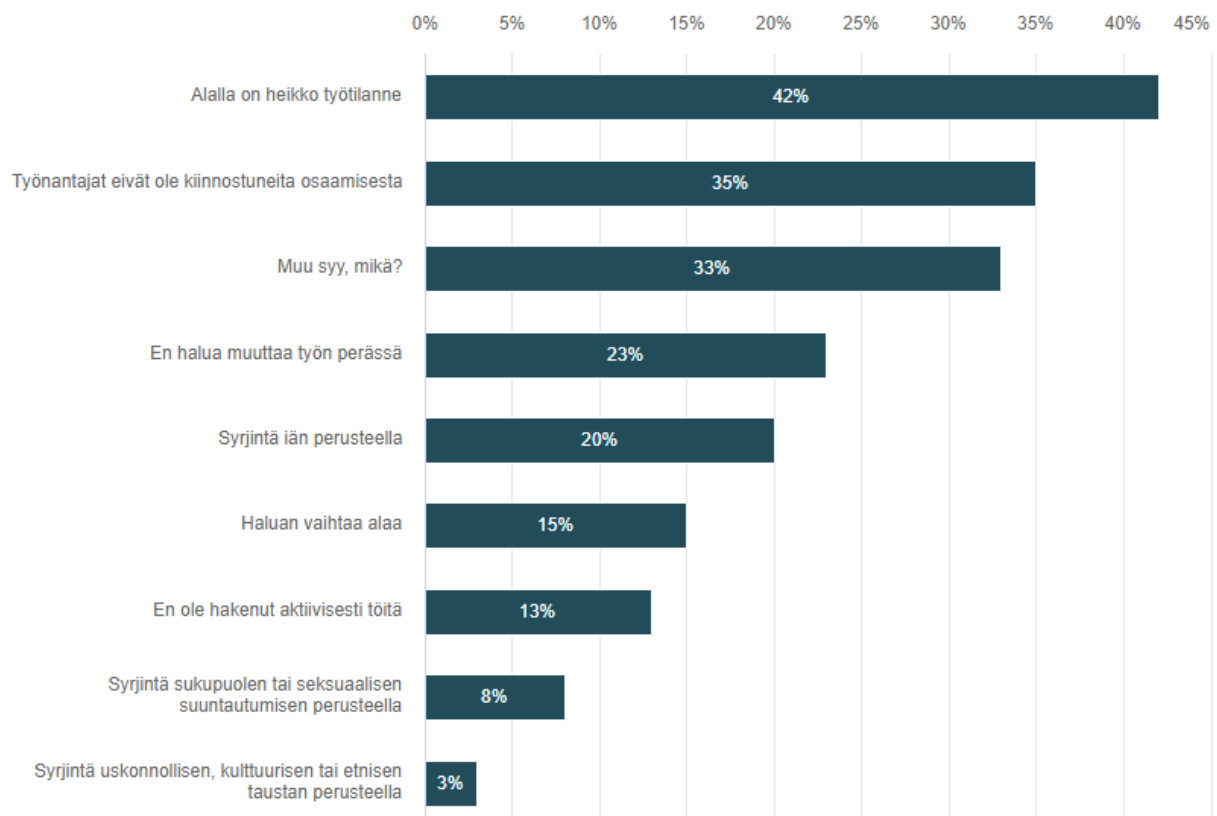
Valmistumisen jälkeen

”Mä olen valmistunut virallisesti joo siihen, mut että eihän taidot ja työkokemukset ja tämmötteet - niin ne tulee vaan tekemällä. Et tuolla [oppilaitoksessa] annetaan ne alkeet, minkä jälkeen lähdetään itseä sitten rakentamaan siihen hommaan.” (V09)

Työnhaku ja työllistyminen

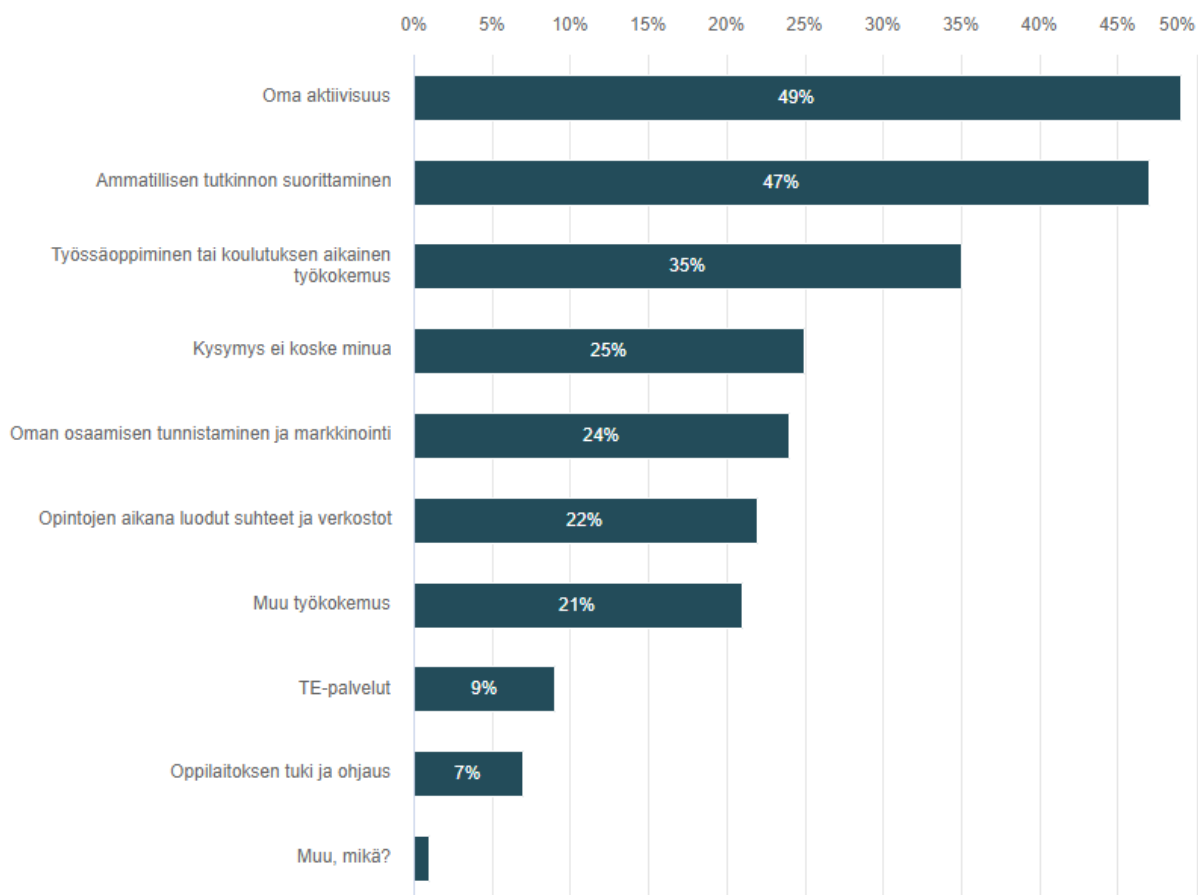
Valmistuneet kokivat ammatillisen koulutuksen antavan hyvät valmiudet työelämään. Kyselyyn vastanneista ainoastaan 20 prosenttia oli kokenut vaikeuksia työnhaussa ja työllistymisessä. Kyselyn perusteella työnhaun ja työllistymisen vaikeuksien koettiin johtuvan erityisesti työtilanteesta (ks. taulukko 4), johon kyselyn aikana vaikutti erityisesti myös koronapandemia. Kyselyn avoimissa vastauksissa valmistuneet raportoivat, että työllistymistä haittasivat myös työkokemuksen puute, oma hyvinvointi ja jaksaminen (esim. epävarmuus, uupumus, masennus), autottomuus sekä korkea palkkaodotus.

Taulukko 4. Mistä työnhaun ja työllistymisen vaikeudet mielestäsi johtuvat? (n=60, valittuja vastauksia 116)

Valmistuneiden kyselyvastaukset työnhakua ja työllistymistä edistävästä tekijöistä on koottu taulukkoon 5. Kyselyyn vastanneet kokivat, että työnhaussa ja työllistymisessä auttoivat erityisesti oma aktiivisuus, ammatillisen tutkinnon suorittaminen sekä työssäoppiminen tai koulutuksen aikainen työkokemus. Muina tekijöinä työhaun ja työllistymisen tukena mainittiin oma maine työntekijänä, työhistoria sekä toinen suoritettu tutkinto.

Taulukko 5. Mitkä seikat ovat erityisesti tukeneet työnhakuasi ja työllistymistäsi? (n=305, valittuja vastauksia 731)

Haastatteluissa valmistuneet korostivat työhaun tukena erityisesti työelämässä oppimista. Valmistuneet toivoivat, että oppilaitoksilla olisi hyvä kuva työpaikan oppimismahdollisuuksista, mutta myös työllistymismahdollisuuksista. Valmistuneet toivat esiin, että opiskelijalle on tärkeää löytää hänen toiveitaan ja tavoitteitaan edistävä työssäoppimispaikka, johon voisi lopulta jopa työllistyä.

Työpaikan etsinnässä tärkeäksi koettiin erityisesti työpaikan sijainti sekä hyvä maine. Valmistuneet toivoivat ja odottivat, että työpaikassa on hyvä ilmapiiri, työssä viihtyy ja työ on luonteeltaan mielekästä, jolloin siinä on sopivasti vaihtelua, haasteita sekä mahdollisuus saada palautetta. Vaikka myös palkka ja työsuhde-edut mainittiin, niin ne koettiin toissijaisina, mikäli muut työhön ja työsuhteeseen liittyvät asiat olivat kunnossa ja työkuorma sopiva.

”Se on hienoo, ku on harjoittelupaikkoja niin sitten saa jalansijaa jo siinä kohtaa.” (V01)

Kyselyn tarjoamaa tietoa työllistymisestä:

- **Työtilanne valmistumisen jälkeen:** suurin osa vastaajista oli valmistumisen jälkeen työelämässä ja työllistynyt työssäoppimispaikkaan (koulutusopimus- / oppisopimustyöpaikka) (n=137, 44,5 %), muualle (n=96, 31,2 %) tai toimi yrittäjänä, freelancerina tai kevytyrittäjänä (n=17, 5,5 %), mutta yhteensä noin viidesosa vastaajista oli työelämän ulkopuolella (7,1 % vastaajista raportoi olleensa joissakin työsuhhteissa tai tehneensä toimeksiantoja, kun taas 11,7 % vastaajista raportoi olleensa yhtäjaksoisesti työelämän ulkopuolella)
- **Tilanne vastaushetkellä:** yleisimpinä tilanteina olivat vakituinen kokopäivätyö ja toistaiseksi voimassa oleva työsuhde (n=128, 41,0 %), määräaikainen kokopäivätyö (n=81, 26,0 %), osa-aikatyö (n=33, 10,6 %) sekä työtön työnhakija (n=29, 9,3 %)
- **Päätyönantajatyyppit:** keskeiset työnantajat olivat kunta tai kuntayhtymä (ml. sairaanhoitopiiri) (n=75, 28,6 %), suuri yritys (yli 250 henkilöä) (n=49, 18,7 %), pieni yritys (alle 50 henkilöä) (n=46, 17,6 %)
- **Maakunnat:** kyselyyn vastanneet olivat työllistyneet erityisesti Satakuntaan (n=187, 71,1 %), Pirkanmaalle (n=23, 8,7 %), Varsinais-Suomeen (n=17, 6,5 %) sekä Uudellemaalle (n=12, 4,6 %).

Yrittäjyys ja lisäkoulutuspolut

Työllistymisen lisäksi haastatteluissa kartoitettiin valmistuneiden ajatuksia yrittäjyydestä ja lisäkoulutuksesta. Ajatukset näistä vaihtoehtoista vaihtelivat paljon vastaajittain, samoin kuin ajatukset siitä, kuinka paljon opintojen aikana näihin sai tukea. Esimerkiksi maarakennusalalla yrittäjyys tuotiin esiin, mutta se koettiin haastavaksi vaihtoehdoksi kustannusten (esim. koneet) näkökulmasta. Myös sosiaali- ja terveysalalla yrittäjyyttä oli käsitelty, mutta sen mahdollisuudet koettiin eri tavoin omien kokemusten (esim. aiempi yrittäjäkokemus) ja tavoitteiden kautta. Kasvatus- ja ohjausalan haastatellut kokivat, että yrittäjyyttä oli käsitelty vähän (esim. perhepäivähoitajien tehtävän kautta). Valmistuneet toivat esiin, että yrittäjyyttä voitaisiin tukea tarjoamalla realistinen kuva yrittäjyydestä, minkä vuoksi opintojen aikana olisi mukava kuulla esimerkiksi yrittäjien kokemuksia sekä saada yritysneuvojan vinkkejä.

”Kyllä yto-aineissa oli ainakin juuri yrittäjyydestä ja tämmösestä, mutta sitte taas niin hirveesti ei itsessään koulutuksen yhteydessä ollu siitä.”
(V08)

Haastateltujen ajatukset myös opintoihin hakeutumisesta vaihtelivat oman työ- ja elämäntilanteen mukaan. Osa halusi pitää juuri nyt taukoa opinnoista, mutta näki opinnot tulevaisuuden vaihtoehtona. Pari haastateltavaa oli puolestaan jo hakeutunut AMK-pääsykokeisiin sekä aloittanut erikoisammattitutkinnon suorittamisen. Valmistuneet kokivat, että koulutuksen aikana lisäkoulutuksesta ja jatko-opintopoluista ei ehditty laajasti keskustella. Samalla valmistuneet toivat esiin, että lisäkoulutuksesta olisi voinut saada lisätietoa olemalla itse aktiivinen.

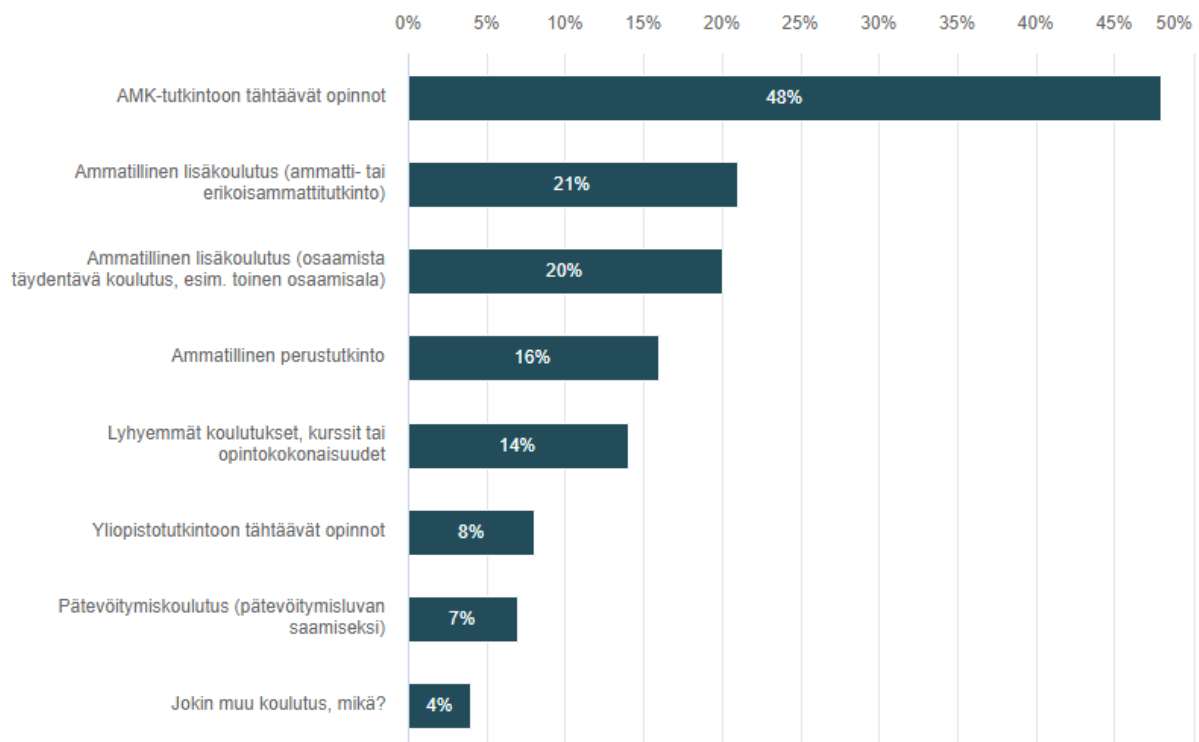
”Mun mielestä sieltä vois heti oppilaitoksen puolesta jo, vähän patistaa tai kannustaa sillai, että hei hae nyt ihmeessä vaikka varhaiskasvatuksen opettajaksi kun sä oot noin taitava tai siis sillai, että siellä heti kerrotais, että mitkä on sun mahdollisuudet jatkaa sitten eteenpäin.” (V11)

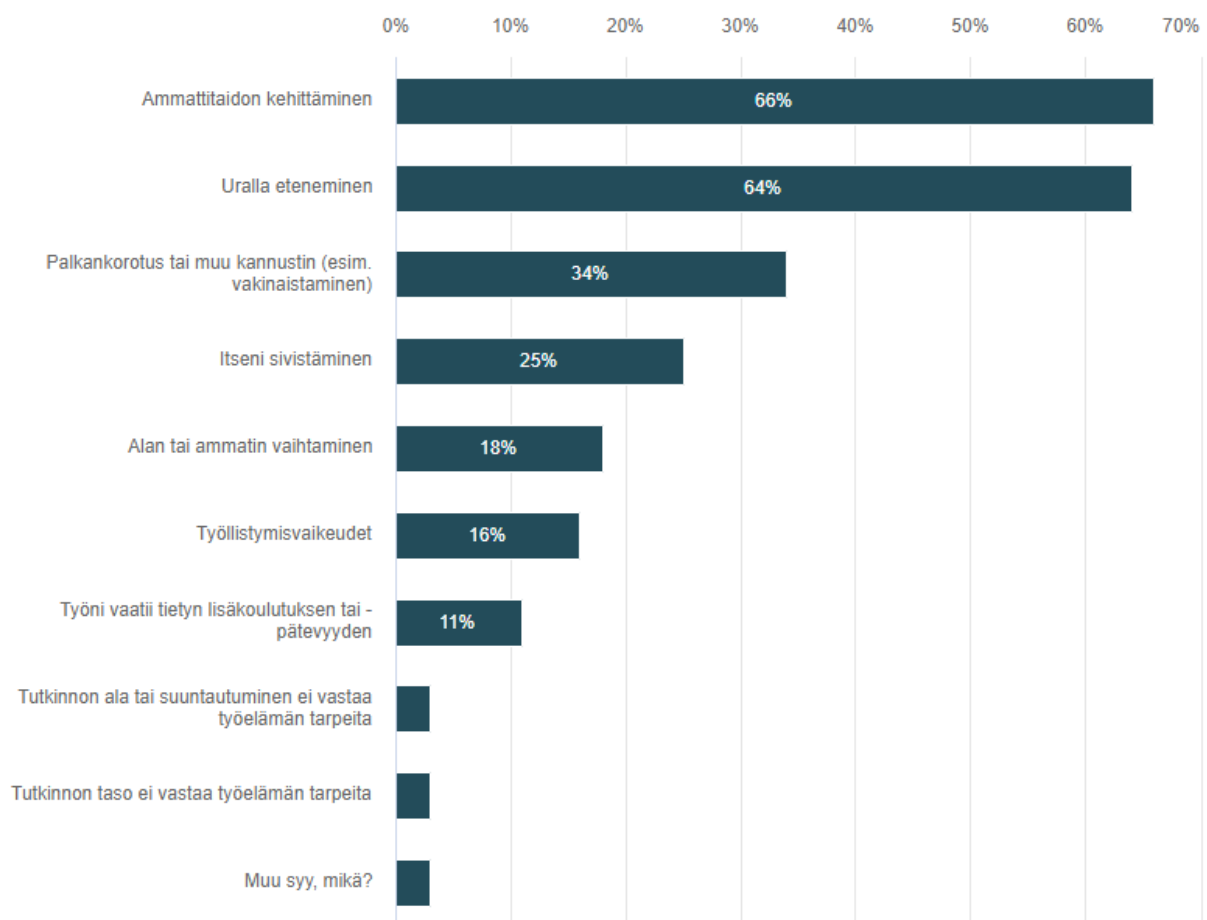
Kyselyn tuloksia tarkasteltaessa vastanneista hieman yli puolet (57 %) ei ollut hakenut tai aikonut hakea lisäkoulutukseen. Taulukkoon 6 puolestaan on koottu lisäkoulutukseen hakeneiden tai aikovien (43 %) vastaukset lisäkoulutuksen tyyppin perusteella. Tärkeimpinä lisäkoulutuksina näyttäytyivät AMK-tutkintoon tähtäävät opinnot sekä ammatillinen lisäkoulutus (ammatti- tai erikoisammattitutkinnot) ja muu osaamista täydentävä koulutus.

Taulukko 6. Millaiseen lisäkoulutukseen olet hakenut tai aiot hakea? (n=131, valittuja vastauksia 180)

Taulukossa 7 näkyvät lisäkoulutukseen hakeutumisen syyt. Keskeisimpinä syinä ovat ammattitaidon kehittäminen, uralla eteneminen, palkankorotus tai muu kannustaminen sekä itsensä sivistäminen.

Taulukko 7. Mistä syistä olet hakenut tai aiot hakea lisäkoulutukseen? (n=130, valittuja vastauksia 315)

Johtopäätökset

Kyselyn ja haastattelujen perusteella ammatillisesta koulutuksesta valmistuneet ovat tyytyväisiä opintoihinsa suhteessa osaamiseen ja työllistymiseen. Seuraavassa on vielä koottuna keskeisiä huomioita:

- Valmistuneet olivat pääosin tyytyväisiä ammatilliseen koulutukseen ja opetukseen. Valmistuneet toivoivat, että opetuksessa huomioidaan sekä nuorten että aikuisten osin erilaiset lähtökohdat. Koulutuksen henkilökohtaistaminen koettiin tärkeäksi, mutta samalla tuotiin esiin tarve tasa-arvoiseen ja tasapuoliseen kohteluun. Keskeiseksi opintoja edistäväksi seikaksi koettiin opintojen ja viestinnän selkeys muutostenkin keskellä.
- Sekä valmistuneet että työnantajat korostivat työpaikalla järjestettävän koulutuksen merkitystä. Valmistuneille työpaikalla järjestettävä koulutus tarjosi käytännön osaamista sekä verkostoitumis- ja työllistymismahdollisuuksia, kun taas työnantajat arvioivat työpaikalla järjestettävän koulutuksen merkittäväksi keinoksi rakentaa työnantajamielikuvaa sekä rekrytoida. Sekä valmistuneet että työnantajat kokivat, että työpaikalla järjestettävän koulutuksen onnistuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä työpaikan ja oppilaitoksen välillä.
- Oppilaitokselle annettiin paljon vastuuta työelämäyhteistyön kehittämisestä. Työnantajat odottivat, että yhteistyötä tiivistetään organisaatiotasolla (esim. kumppanuussopimus, yhteyshenkilöt), mutta myös koulutuksen tasolla (esim. vierailut oppilaitoksessa, opettajat työpaikoilla). Myös valmistuneet näkivät oppilaitoksen tärkeänä roolina työpaikkojen oppimis- ja työllistymismahdollisuuksien aktiivisen kartoittamisen.
- Osaamisen näkökulmasta sekä kyselyssä että haastatteluissa korostettiin sosiaalisten taitojen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä. Työnantajien mukaan työn murros näkyy erityisesti tekniikan kehittymisenä sekä tähän liittyvien taitojen korostumisena. Toisaalta työn murros näkyy myös työprosesseissa, jotka saattavat vaatia yhä laajempaa osaamista tai erikoistunutta osaamista. Suhteessa kyselyn tuloksiin haastattelut toivat esiin kansainvälisyys- ja monikulttuurisuusosaamisen

merkityksen erityisesti joillakin aloilla (esim. liiketoiminta-ala, merenkulkuala, sosiaali- ja terveysala).

- Sekä valmistuneet että työnantajat korostivat, että ammatillisen koulutuksen tulee antaa hyvät valmiudet työelämään, vaikka oppiminen jatkuukin työelämässä. Valmistuneet tunnustivat tarpeen kehittää osaamistaan jatkossakin, ja työnantajat korostivat omaa vastuutaan perehdytyksessä sekä työpaikkakohtaisen koulutuksen tarjoamisessa.
- Valmistuneiden näkemykset ja odotukset yrittäjyyden sekä jatko-opintopolkujen tukemisesta vaihtelivat sekä kyselyn että haastatteluiden perusteella. Yksittäisen opiskelijan näkökulmasta tärkeää on, että näitä vaihtoehtoja ei täysin unohdeta tuoda esiin.

Liite 1. Uraseurantakysely

Tervetuloa ammatillisen koulutuksen uraseurantakyselyyn!

Uraseurantakyselyn avulla haluamme selvittää, mitä ammatillisesta koulutuksesta valmistuneille kuuluu ja miten koulutuksen tarjoama osaaminen kantaa työelämässä. Vastauksesi on tärkeä ja antamaasi tietoa käytetään

- nykyisten ja tulevien opiskelijoiden ohjauksessa
- alumnitoiminnan tukena
- koulutustarjonnan suuntaamisessa sekä
- koulutuksen kehittämisessä ja laadunvarmistuksessa.

Kysely toteutetaan osana Sata uraa ammatillisesta! -hanketta, jonka toteuttavat WinNova, Kankaanpään opisto sekä Sataedu. Hanketta rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto (ESR), Keski-Suomen ELY-keskus. Hämeen ammattikorkeakoulun HAMK Edu -tutkimusyksikkö kerää ja käsittelee kyselyn vastaukset. Kyselyn avulla saatuja tietoja käsitellään luottamuksellisesti ja yksittäisiä vastauksia ei raportoida oppilaitoksille.

Voit vastata kyselyyn täysin nimettömästi. Voit ilmoittaa kyselyn lopussa yhteystietosi, jos haluat osallistua arvontaan (5 kpl lahjakortteja) tai uraseurannan jatkotutkimukseen. Yhteystietojasi ei yhdistetä vastauksiisi, vaan niitä käytetään ainoastaan arvontavoitosta ilmoittamiseen ja/tai haastatteluun kutsumiseen.

Mikäli sinulla on jotain kysyttävää kyselystä, ota yhteyttä HAMK Edu -tutkimusyksikön tutkijoihin: Heta Rintala (heta.rintala@hamk.fi, puh. xxx) tai Juulia Lahdenperä (juulia.lahdenpera@hamk.fi, puh. xxx).

Kyselyn tietosuojaseloste on luettavissa täällä.

Kysely on avoinna 30.6.2021 saakka.

Kiitos jo etukäteen vastauksistasi!

Lupa tietojen käsittelyyn

Hyväksyn, että antamiani vastauksia käytetään ammatillisen koulutuksen tutkimus- ja kehittämistarkoituksiin. Ymmärrän, että osallistuminen on vapaaehtoista ja voin halutessani keskeyttää vastaamisen.

Kyllä

Uraseurantakyselyn käyttöoikeudet

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.

TUTKINTO JA KOULUTUS

Missä oppilaitoksessa suoritit ammatillisen tutkintosi vuonna 2020?

WinNova

Kankaanpään opisto

Sataedu

Minkä alan tutkinnon suoritit?

Autoala

Elintarvikeala

Hius- ja kauneudenhoitoala

Kasvatus- ja ohjausala

Kone- ja tuotantotekniikka

Laboratorioala

Lentokonetekniikka

Liiketoiminta ja yrittäjyys

Logistiikka ja kuljetus

Luonto- ja ympäristöala

Maarakennus

Media-ala

Merenkulkuala

Metsäala

Musiikkiala

Ohjaava ja valmentava koulutus, esim. VALMA, kotoutumiskoulutukset jne.

Pintakäsittelyala

Prosessiteollisuus

Puhtaus- ja kiinteistöpalvelut

Puuala

Rakennusala

Matkailu-, ravintola- ja catering-ala

Sosiaali- ja terveysala

Sähkö- ja automaatioala

Taideteollisuusala

Talotekniikka

Tieto- ja viestintätekniikka

Turvallisuusala

Muu

Osallistuitko koulutuksen aikana työssäoppimiseen (työpaikalla järjestettävään koulutukseen, koulutussopimus / oppisopimus)?

Kyllä

Ei

Kuinka tärkeä työssäoppiminen oli osana koulutusta tai suhteessa nykytilanteeseesi?

1=ei lainkaan tärkeä, 2=vain vähän merkitystä, 3=jonkin verran merkitystä, 4=tärkeä, 5=erittäin tärkeä

Osallistuitko koulutuksen aikana ulkomaanjaksolle?

Kyllä

Ei

Kuinka tärkeä ulkomaanjakso oli osana koulutusta tai suhteessa nykytilanteeseesi?

1=ei lainkaan tärkeä, 2=vain vähän merkitystä, 3=jonkin verran merkitystä, 4=tärkeä, 5=erittäin tärkeä

Arvioi tyytyväisyyttäsi koulutukseen seuraavien väittämien perusteella.

Valitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa omaa kokemustasi.

1=täysin eri mieltä, 2=eri mieltä, 3=osin samaa osin eri mieltä, 4=samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä

Koen, että koulutus antoi riittävät valmiudet työelämään siirtymiseen.

Koen, että koulutus antoi valmiuksia yrittäjyyteen.

Sain tarpeeksi ohjausta ja tukea työllistymiseen.

Koen, että työnantajat arvostavat koulutustani.

Kokemukseni mukaan koulutus tunnetaan hyvin alallani.

Olen tyytyväinen suorittamaani koulutukseen työurani kannalta.

Koen, että koulutus antoi hyvät valmiudet jatko-opintoihin.

Sain tarpeeksi ohjausta ja tukea jatko-opintoihin.

Miten todennäköisesti suosittelisit oppilaitoksesi tarjoamaa alasi koulutustasi muille?

Valitse sopivin vaihtoehto 0=en ollenkaan, 10=erittäin mielelläni.

Kerro kokemuksistasi, joiden perusteella et suosittelisi tai suosittelisit koulutustasi muille (avoin kenttä)

TYÖTILANNE

Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten tilannettasi valmistumisen jälkeen?

Työelämässä, työllistyin työssäoppimispaikkaani (koulutus sopimus- / oppisopimustyöpaikka).

Työelämässä, minulla oli työpaikka valmistumishetkellä tai pian sen jälkeen (muu kuin työssäoppimispaikkani).

Työelämässä, toimin yrittäjänä, ammatinharjoittajana, freelancerina tai kevytyrittäjänä.

Työelämän ulkopuolella, mutta joitakin työsuhteita / toimeksiantoja.

Yhtäjaksoisesti työelämän ulkopuolella (esim. työttömänä, vanhempainvapaalla tai päätoimisena opiskelijana).

Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten tilannettasi tällä hetkellä?

Valitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tilannettasi tällä hetkellä. Tarvittaessa valitse sopivat vaihtoehdot.

Vakituinen kokopäivätyö (toistaiseksi voimassaoleva työsuhde, työaika yli 35 h viikossa)

Määräaikainen kokopäivätyö (määräaikainen työsuhde, työaika yli 35 h viikossa)

Osa-aikatyö

Yrittäjä / ammatinharjoittaja / freelancer

Useita rinnakkaisia työsuhteita

Työharjoittelu

Työtön työnhakija

Päätoiminen opiskelija (johtaa tutkintoon)

Perhevapaa

Työvoiman ulkopuolella (asevelvollisuus, eläke...)

Muu, mikä?

Kuinka monen eri työnantajan / yrityksen palveluksessa olet ollut valmistumisesi jälkeen?

Laske mukaan nykyinen työnantajasi / oma(t) yrityksesi.

Oletko kokenut työnhaun tai työllistymisen vaikeaksi?

Kyllä

Ei

Mistä työnhaun ja työllistymisen vaikeudet mielestäsi johtuvat?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Työnantajat eivät ole kiinnostuneita osaamisestani (esim. osaamisala, erikoistuminen...)

Alalla on heikko työtilanne

Haluan vaihtaa alaa

Syrjintä iän perusteella

Syrjintä sukupuolen tai seksuaalisen suuntautumisen perusteella

Syrjintä uskonnollisen, kulttuurisen tai etnisen taustan perusteella

En ole hakenut aktiivisesti töitä

En halua muuttaa työn perässä

Muu syy, mikä?

Mitkä seikat ovat erityisesti tukeneet työnhakuasi ja työllistymistäsi?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Kysymys ei koske minua

Ammatillisen tutkinnon suorittaminen

Oman osaamisen tunnistaminen ja markkinointi

Oma aktiivisuus

Työssäoppiminen tai koulutuksen aikainen työkokemus

Muu työkokemus

TE-palvelut

Oppilaitoksen tuki ja ohjaus

Opintojen aikana luodut suhteet ja verkostot

Muu, mikä?

Seuraavat kysymykset kartoittavat tarkemmin työtilannettasi.

Jos et ole tällä hetkellä työssä, vastaa soveltuvin osin ja jätä nykyistä tehtävää ja työpaikkaa koskevat tiedot tyhjäksi.

Jos olet tällä hetkellä esim. suorittamassa asevelvollisuuttasi, vastaa viimeisimmän työpaikkasi perusteella.

Työskenteletkö tällä hetkellä suorittamaasi tutkintoa vastaavalla alalla?

Kyllä

Ei

En osaa sanoa. Voit selittää vastaustasi:

Mikä seuraavista kuvaa parhaiten alaa, jolla työskentelet tällä hetkellä?

Edelliset alat

Mikä on ammatti- tai tehtävänimikkeesi?

Kirjoita nimike kokonaisuudessaan ilman lyhenteitä.

Mikä on keskimääräinen palkkatulosi kuukaudessa (veroja ja muita menoja vähentämättä)?

alle 1900 euroa

1901-2150

2151-2300

2301-2500

2501-2700

2701-3000

3001-3300

3301-3700

3701-4500

yli 4500 euroa

Muu, mikä?

Vastaako palkka odotuksiasi?

Kyllä

Ei

Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten päätyönantajaasi?

Mikroyritys (alle 10 henkilöä)

Pieni yritys (alle 50 henkilöä)

Keskisuuri yritys (alle 250 henkilöä)

Suuri yritys (yli 250 henkilöä)

Järjestö, säätiö, seurakunta tai vastaava

Kunta tai kuntayhtymä (ml. sairaanhoitopiiri)

Valtio

Oma yritys / työllistän itse itseni / freelancer

Muu, mikä?

Missä maakunnassa työpaikkasi / yrityksesi sijaitsee?

Jos olet työssä ulkomailla, valitse alin kohta Ulkomaat ja kirjoita missä maassa työskentelet.

Ahvenanmaa

Etelä-Karjala

Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Savo

Kainuu

Kanta-Häme

Keski-Pohjanmaa

Keski-Suomi

Kymenlaakso

Lappi

Pirkanmaa

Pohjanmaa

Pohjois-Karjala

Pohjois-Pohjanmaa

Pohjois-Savo

Päijät-Häme

Satakunta

Uusimaa

Varsinais-Suomi

Työpaikkani on monen maakunnan alueella. Voit selittää vastaustasi:

Ulkomaat; missä maassa työskentelet?

Oletko jo hakenut tai aiotko hakea lisäkoulutukseen?

Kyllä

Ei

Millaiseen lisäkoulutukseen olet hakenut tai aiot hakea?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Ammatillinen perustutkinto

Ammatillinen lisäkoulutus (osaamista täydentävä koulutus, esim. toinen osaamisala)

Ammatillinen lisäkoulutus (ammatti- tai erikoisammattitutkinto)

AMK-tutkintoon tähtäävät opinnot

Yliopistotutkintoon tähtäävät opinnot

Pätevyitysmiskoulutus (pätevyitysluvan saamiseksi)

Lyhyemmät koulutukset, kurssit tai opintokokonaisuudet

Jokin muu koulutus, mikä?

Mistä syistä olet hakenut tai aiot hakeutua koulutukseen?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Ammattitaidon kehittäminen

Uralla eteneminen

Työllistymisvaikeudet

Alan tai ammatin vaihtaminen

Itseni sivistäminen

Palkankorotus tai muu kannustin (esim. vakinaistaminen)

Tutkinnon ala tai suuntautuminen ei vastaa työelämän tarpeita

Tutkinnon taso ei vastaa työelämän tarpeita

Työni vaatii tietyn lisäkoulutuksen tai -pätevyyden

Muu syy, mikä?

OMAN OSAAMISEN JA TYÖN VASTAAVUUS

Miten hyvin koulutus josta valmistuit kehitti seuraavia osaamisia?

Valitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa omaa kokemustasi.

1=ei lainkaan, 2=vain vähän, 3=jonkin verran, 4=paljon, 5=erittäin paljon

Alan keskeiset termit, menetelmät ja periaatteet

Työtehtävien käytännön osaaminen

Itsenäinen työskentely ja ajanhallinta

Ongelmanratkaisutaidot

Oma-aloitteisuus ja itseohjautuvuus

Kyky oppia ja omaksua uutta

Tiedonhankintataidot

Tieto- ja viestintätekniikan taidot

Sosiaaliset taidot ja tiimityötaidot

Kansainvälisyys- ja monikulttuurisuusosaaminen

Taloulosaaminen

Yrittäjyystaidot

Pohdi nyt työtäsi. Kuinka tärkeitä seuraavat osaamiset ovat nykyisessä työssäsi?

Valitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa omaa kokemustasi.

1=ei lainkaan tärkeä, 2=vain vähän merkitystä, 3=jonkin verran merkitystä, 4=tärkeä, 5=erittäin tärkeä

Edelliset osaamiset

Mitä mieltä olet seuraavista koulutukseen ja työhön liittyvistä väittämistä?

Valitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa omaa kokemustasi.

1=täysin eri mieltä, 2=eri mieltä, 3=osin samaa osin eri mieltä, 4=samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä

Pystyn hyödyntämään koulutuksessa hankkimaani osaamista nykyisessä työssäni hyvin.

Koen, että työni vastaa vaatavuustasoltaan hyvin ammatillista koulutustani.

Olen tyytyväinen nykyiseen työhöni.

Kun mietit työelämää, mitä ammatillista ja alaasi liittyvää osaamista kannustaisit nykyisiä tai tulevia opiskelijoita kehittämään? (avoin kenttä)

TAUSTATIEDOT

Syntymävuosi

Kansalaisuus

Suomi

Muu, mikä?

Sukupuoli

Mies

Nainen

Muu

En halua vastata

Tutkinnot ennen vuonna 2020 suoritettua tutkintoa

En ole suorittanut muita tutkintoja

Aiempi ylioppilastutkinto

Aiempi ammatillinen tutkinto

Aiempi opisto- tai ammatillisen korkea-asteen tutkinto

Aiempi ammattikorkeakoulututkinto tai alempi korkeakoulututkinto

Aiempi ylempi ammattikorkeakoulututkinto tai ylempi korkeakoulututkinto

Aiempi lisensiaatin tai tohtorin tutkinto

Palautetta ja kommentteja kyselystä (avoin kenttä)

Yhteystiedot

Voit jättää tähän yhteystietosi, jos haluat osallistua arvontaan tai lyhyeen haastatteluun. Yhteystietojasi käytetään ainoastaan antamaasi tarkoitukseen.

Nimi

Puhelin

Sähköposti

Yhteystietojen käyttötarkoitus

Haluan osallistua vain arvontaan.

Haluan osallistua arvontaan sekä lyhyeen haastatteluun. Haastattelu toteutetaan etänä ja haastattelussa keskustellaan koulutuksesta, työllistymisestä ja osaamisesta. Haastattelun avulla saatua tietoa käytetään koulutuksen kehittämiseen.

Haluan osallistua vain haastatteluun.

Kiitos vastauksistasi!

Liite 2. Haastattelurungot

Valmistuneet

Opiskelu ja tutkinto

1. Minkä tutkinnon suoritit oppilaitoksessa X?
2. Miksi hakeuduit opiskelemaan kyseistä tutkintoa ja kyseiseen oppilaitokseen?
3. Mikä opinnoissa toimi mielestäsi hyvin?
4. Mitä opinnoissa pitäisi kehittää?
5. Pohditko missään vaiheessa koulutuksen keskeyttämistä? Miten koulutuksen keskeyttämistä voitaisiin mielestäsi parhaiten estää?

Työnhaku, työllistyminen ja työura

6. Oliko sinulla työpaikka heti opintojen päättyessä? Kuinka paljon sinulla on työkokemusta?
7. Oletko tällä hetkellä työssä? (tieto annetaan myös kyselyssä, voidaan huomioida haastatteluun kutsuttaessa)
  - Jos kyllä, miten työllistyt ensimmäiseen työhösi tutkinnon suorittamisen jälkeen / nykyiseen työhösi?
  - Jos ei, mitkä asiat ovat estäneet työllistymistä?
  - Mitä asioita pohdit työnhaussa, mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä? (esim. työpaikan sijainti, vastaavuus opintoihin..)
8. Liittyykö / liittyykö työnhakuun mitään haasteita? Kuinka pitkään työnhaku kesti?
9. Miten oppilaitos voisi tukea työllistymistä? Miten itse toimisit toisin, jos opiskelisit nyt?
10. Oletko suunnitellut itsesi työllistämistä yrittäjänä, freelancerina, kevytyrittäjänä? Miten oppilaitos voisi tukea yrittäjänä toimimista?
11. Millaista työtä teet tällä hetkellä? Mikä sinulle on tärkeää työssäsi?
12. Kuinka tyytyväinen olet nykyiseen työhösi? esim. palkka, edut, työn itsenäisyys ja merkityksellisyys, työolot
13. Kuinka hyvin työ vastaa opintojasi / tutkintoasi? Millaisia uranäkymiä työssäsi on?

Osaaminen

14. Mikä on keskeistä osaamista työssäsi? Miten tämä osaaminen kehittyi opintojen aikana?
15. Puuttuuko sinulta mielestäsi jotain osaamista? Miten oppilaitos olisi voinut tukea tätä?
16. Miten varmistat, että osaamisesi pysyy ajan tasalla?
  - Oletko pohtinut jatkokoulutusta? Muu "jatkuva oppiminen" (esim. oppiminen työssä, työnantajan tarjoama koulutus, muu koulutus)

Työnantajat

Työelämäyhteistyö

1. Millaista yhteistyötä teet ammatillisten oppilaitosten kanssa?
2. Mikä yhteistyössä toimii mielestäsi hyvin?
3. Mitä yhteistyössä pitäisi kehittää? Miten?

Osaava työvoima

4. Millaisia tehtäviä työpaikalla on?
5. Millaista osaamista tehtävissä tarvitaan?
6. Miten tehtäviin rekrytoidaan?
  - Onko työpaikalla koettu rekrytointihaasteita?
  - Ovatko tutkinnot tärkeitä? Jos kyllä, minkä alan / koulutustason tutkinnot?
  - Käytetäänkö oppisopimusta / koulutussopimusta rekrytointikanavana? Jos kyllä, millaisissa tapauksissa? Jos ei, miten koulutussopimuksen / oppisopimuksen käyttöä voitaisiin edistää?
7. Puuttuuko työelämässä oppivilta / vastavalmistuneilta ammatillisilta opiskelijoilta jotain osaamista? Miten tätä osaamista voidaan parhaiten kehittää?
8. Millaisia koulutustarpeita työpaikalla on? Miten työpaikalla kehitetään osaamista? Millaista ohjausosaamista työpaikalla on?
9. Millaista osaamista työpaikalla tarvitaan tulevaisuudessa? Miten oppilaitos voisi tukea tätä?
10. Millaisia tulevaisuuden osaamistarpeita tällä alalla laajemmin on?